

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนการศึกษาแห่งชาติ มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข และมุ่งพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่พึงประสงค์มีความเข้มแข็งมีดุลยภาพ แต่การที่จะบรรลุเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ดังกล่าว นั้น มีปัจจัยอิทธิพลที่เป็นพลังของการเปลี่ยนแปลงและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งต้องสอดคล้องประสานเท่าทันกับการปรับเปลี่ยนในยุคสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ที่เกิดขึ้นด้วย เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาชาติ จึงมุ่งพัฒนาคนและสังคมโดยการเร่งปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ด้วยการปฏิรูปปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การปรับปรุงหลักสูตรให้มีสาระสอดคล้องกับการดำรงชีวิตในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ และการแข่งขันในสังคมโลกปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหยุ่นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้เลือกเรียนในสิ่งที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด สามารถแสวงหาความรู้ และฝึกการปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริง รู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อสร้างบรรยากาศส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สามารถสร้างคนที่พร้อมด้วยความรู้คู่คุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 12)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 มาตรา 4 วรรค 1 ได้ระบุว่า “การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม จึงกำหนดแนวทางการศึกษา ในหมวด 4 ใน มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้อง สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ สามารถเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา โดยฝึกปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 2-11)

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของชาติ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย เพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่าง

สร้างสรรค์ในโลก ด้วยวิสัยทัศน์ของรัฐที่เชื่อมั่นในนโยบายการศึกษาในการสร้างคน สร้างงาน เพื่อช่วยกอบกู้วิกฤติเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เป็นการสร้างชาติให้มั่นคงได้อย่างยั่งยืน เชื่อมั่นในนโยบายการศึกษาในการสร้างชาติ การจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคน ให้มีความสมดุล โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ให้ความสำคัญต่อความรู้ เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้มุ่งเน้น ทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและ แก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 1-3)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เรียน ตลอด 12 ปี การศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นกลุ่มสาระ การเรียนรู้ที่ประกอบมาจากหลายแขนงวิชา จึงมีลักษณะสหวิทยาการ โดยนำวิทยาการจากแขนง วิชาต่าง ๆ ในสาขาสังคมศาสตร์มาหลอมรวมเข้าด้วยกัน ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ จริยธรรม ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ปรัชญาและศาสนา ตามขอบเขตที่กำหนดไว้มีเป้าหมาย ความคาดหวังที่สำคัญ คือ ให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี ในวิถีชีวิต ประชาธิปไตยภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สาระ ที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย 5 สาระ คือ สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 3) จัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนา ค่านิยม จริยธรรม จัดการเรียนการสอนที่ท้าทาย จัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเหล่านั้น และมีคุณลักษณะต่าง ๆ อันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้เรียนจะต้อง รู้จักพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรู้จักการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิด สร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ สามารถเผชิญสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วในชีวิตประจำวันได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 257)

จากรายงานการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียน วัดหนองน้ำส้ม (เจียนวิทยาการ) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เฉลี่ย 46.30 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. 2549ก : 2) อาจสืบเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ยังให้ความสำคัญกับเนื้อหามากเกินไปไม่สามารถทำให้เกิด

ความเข้าใจในปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ได้ ปัจจุบันปริมาณของความรู้มีมากขึ้นเป็นทวีคูณรวมทั้งความสลับซับซ้อนมากขึ้นเป็นลำดับการเรียนการสอนด้วยวิธีการเดิมไม่เพียงพอที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ (ธารง บัวศรี. 2532 : 180-188) และผลประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 110 แห่งมาตรฐานด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 4 ระดับปรับปรุงร้อยละ 0.91 พอใช้ ร้อยละ 27.27 ดี ร้อยละ 50 ดีมากร้อยละ 21.82 โรงเรียนวัดหนองน้ำส้ม (เจียนวิทยาคาร) และ โรงเรียนบ้านคูคด มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ผลการประเมิน อยู่ในระดับพอใช้ (กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา. 2549 : 7) ซึ่งปัญหาดังกล่าวควรได้รับการปรับปรุง

จากการศึกษาแนวคิดและกระบวนการสอนที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ อย่างมีประสิทธิภาพของผู้วิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยโยนิโสมนสิการเป็นการจัดการเรียนรู้ตามแนวพุทธวิธีที่สามารถฝึกฝนนักเรียนให้รู้จักการคิดจนเกิดความรู้แจ้งเป็นสัมมาทิฐิและเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและกิจกรรมที่ก่อให้เกิด “ธาตุรู้” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : ง) โดยมีครูเป็นกัลยาณมิตรคอยชี้แนะแนวทางและผู้สร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุข เพื่อนำนักเรียนไปสู่โลกกว้างของการเรียนรู้ (สุมน อมรวิวัฒน์. 2542 : 8) ซึ่งครูต้องสอนให้จำ ทำให้ดู อยู่ให้เห็น โดยตัวครูต้องสอนวิธีแสวงหาความรู้ และสอนให้รู้จักเลือกสรร ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีหลากหลาย ฝึกนักเรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสารให้แก่นักเรียน การสอนให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเป็น คือ การคิดแบบโยนิโสมนสิการ ซึ่งเป็นองค์ประกอบภายในตัวนักเรียนทำให้นักเรียนรู้จักคิดพิจารณาข้อมูลอย่างรอบคอบเพื่อถ่วงถ่วงหาความจริง คือ “การคิดเป็น” โดยมีทั้งตัวครูและแหล่งข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ เป็นกัลยาณมิตรที่จัดเป็นปรโตโมสะ หรือเสียงจากผู้อื่นที่เป็นตัวส่งเสริม ทำให้โยนิโสมนสิการของนักเรียนชัดเจนยิ่งขึ้น (พระราชวรมนี. 2543 : 2-18)

นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เป็นการออกแบบการเรียนการสอนแบบใหม่ที่แมคคาร์ที (McCarthy) พัฒนาขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมองซีกซ้ายและซีกขวาอย่างสมดุล และเพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน 4 แบบ ได้แก่ แบบที่ 1 ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์และจากการเฝ้าสังเกต แบบที่ 2 ผู้เรียนเรียนรู้จากการสังเกตแล้วนำไปสู่การคิดรวบยอด แบบที่ 3 ผู้เรียนที่เรียนรู้จากความคิดรวบยอดไปสู่การปฏิบัติ แบบที่ 4 ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติซึ่งเป็นรูปธรรมนำความรู้ที่ได้มาบูรณาการประยุกต์ใช้ต่อไป โดยใช้เทคนิคพัฒนาสมองซีกซ้ายและซีกขวาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขในแต่ละช่วงเวลาที่ตนชอบและถนัดเป็นการ

กระตุ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนในช่วงเวลาที่ตนเองไม่ค่อยถนัด ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ประสบการณ์จากคนอื่น ๆ ตามขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้และสามารถค้นพบสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองสามารถนำความรู้ประสบการณ์ไปใช้ได้จริงและพัฒนาสมองของผู้เรียน ทั้งซีกซ้ายและซีกขวาอย่างสมดุลและมีความสุขในการเรียนรู้ อีกทั้งส่งเสริมทักษะทางสังคมอันดีงามในตัวผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของแซงสเตอร์และชูว์แมน (Sangster and Shulman, 1998 : 71) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้แผนการสอน 4MAT กับแผนการสอนตามแนวการสอนของกรมวิชาการ ผลการวิจัยซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ พบว่าระบบการสอนแบบ 4 MAT ได้รับการยอมรับอย่างดีจากนักเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิโสมนสิการ และการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์ จิระพงษ์ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในรายวิชาสังคมศึกษานั้น พระราชวรมุณี (2529 : 51) กล่าวว่า โยนิโสมนสิการ เป็นวิธีการคิดที่ใช้ได้มากในวิชาสังคมศึกษา เพราะเป็นวิชาที่พัฒนาคนได้ดีที่สุดวิธีหนึ่ง สุนน อมรวิวัฒน์ (2531 : 54) ให้ความเห็นว่าการเรียนการสอนแบบ โยนิโสมนสิการ เป็นวิธีการสอนที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรปัจจุบัน ที่เน้นการแก้ปัญหาเป็น เน้นการคิดการปฏิบัติจริงเป็นหลักใหญ่ มีลักษณะบูรณาการของหลักสูตรวิชาการศึกษา หลักสูตรแนะแนว และหลักการผสมกลมกลืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา ปุรินทรากิบาล (2537 : บทคัดย่อ)

จากแนวความคิด ดังกล่าว ข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงมีความสนใจการจัดการเรียนรู้โดยแบบ 4 MAT และการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิโสมนสิการ มาจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อให้ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงเป็นประเด็นให้ผู้วิจัยทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองน้ำส้ม (เจียนวิทยาการ) และโรงเรียนบ้านคูคด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ โยนิโสมนสิการกับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการกับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการกับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT

ความสำคัญของการวิจัย

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT มีความแตกต่างกันหรือไม่ ผลการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ครูนำวิธีการนี้ไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายนพรัตน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เปิดสอนระดับประถมศึกษา จำนวน 9 โรงเรียนมี 9 ห้องเรียน จำนวน 187 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา กลุ่มตามสภาพจริง (Intact group) เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 9 โรงเรียนสุ่มอย่างง่าย 2 โรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน มีจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนเท่ากัน คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใกล้เคียงกันและอยู่ในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายมา 2 ห้อง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 คือ โรงเรียนวัดหนองน้ำส้ม (เจียนวิทยาคาร) อำเภออุทัยกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายนพรัตน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่พระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 15 คน และโรงเรียนบ้านคูคต อำเภออุทัย กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายนพรัตน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่พระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 15 คน การเลือกกลุ่มทดลองใช้วิธีจับฉลาก ผลปรากฏว่านักเรียนโรงเรียนวัดหนองน้ำส้ม (เจียนวิทยาคาร) เป็นกลุ่มทดลอง 1 จัดการเรียนรู้

แบบโยนิโสมนสิการ และนักเรียนโรงเรียนบ้านคูคด เป็นกลุ่มทดลอง 2 จัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ 2 วิธี คือ 1) การจัดการเรียนรู้แบบ โยนิโสมนสิการ และ 2) การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระยะเวลาในการทดลอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ระยะเวลาในการทดลอง 2 กลุ่ม 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

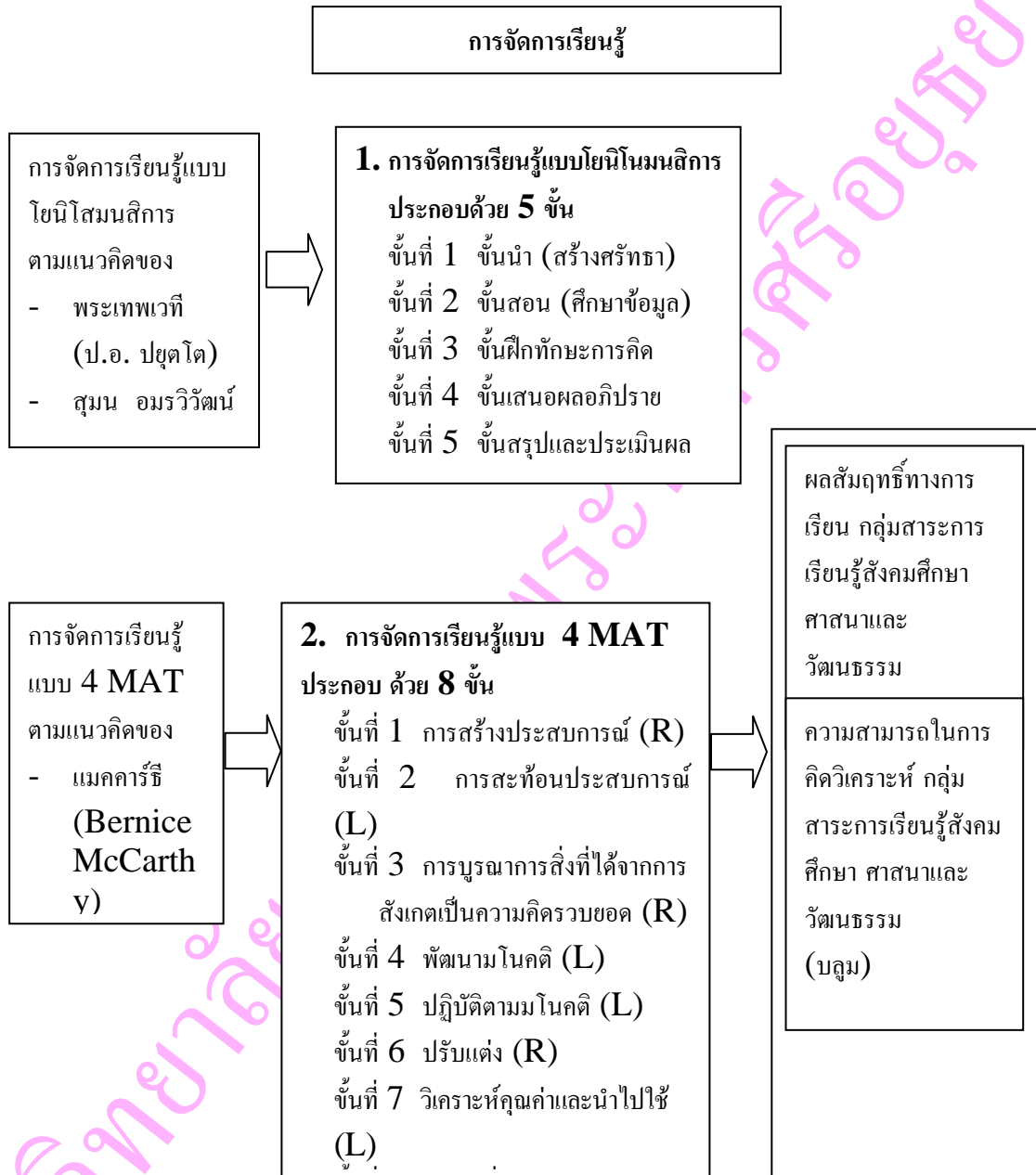
เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม หน่วยการเรียนรู้ โอวาท 3 ซึ่งประกอบด้วย เรื่อง โอวาท 3 เบญจศีล อบายมุข 6 อกุศลมูล 3 เบญจธรรม กุศลมูล 3 พละ 4 คารวะ 6 การบริหารจัดการ เจริญปัญญา ตามการจัดสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ 2 วิธี คือ 1) การจัดการเรียนรู้แบบ โยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังภาพประกอบ

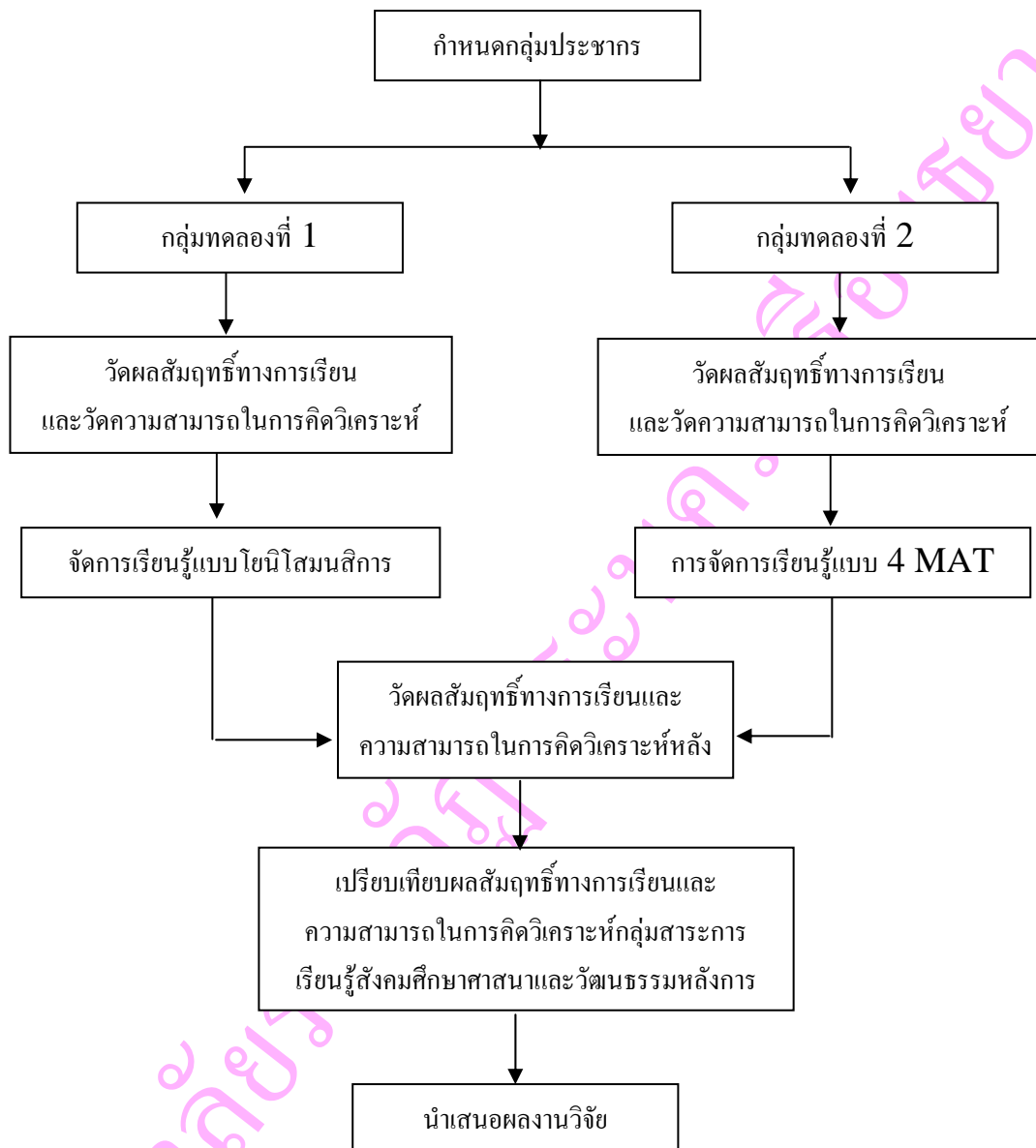
ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้สามารถแสดงขั้นตอนเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโยนีโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงขั้นตอนการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิโสมนสิการและการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หมายถึง คะแนนที่ได้จากการวัดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ โอวาท 3 ซึ่งประกอบด้วยสาระการเรียนรู้เรื่อง โอวาท 3 เบญจศีล

อบายมุข 6 อุกุศลมูล 3 เบญจธรรม กุศลมูล 3 พละ 4 คารวะ 6 การบริหารจัดการเจริญปัญญา จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หมายถึง คะแนนที่ได้จากความสามารถในการพิจารณาแยกแยะส่วนย่อย ๆ ของเหตุการณ์ เรื่องราว หรือเนื้อเรื่องต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ได้แก่ ความสามารถในการตีความว่ามีจุดมุ่งหมายหรือความประสงค์สิ่งใดและส่วนย่อย ๆ ที่สำคัญนั้นแต่ละเหตุการณ์เกี่ยวพันกันอย่างไรบ้าง และความสามารถในการวิเคราะห์หลักการว่าเกี่ยวพันกันโดยอาศัยหลักการใด

การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ หมายถึง วิธีการสร้างศรัทธาครูเป็นกัลยาณมิตร ต่อศิษย์ ศึกษาข้อมูลฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ 3 วิธี คิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย คิดแบบแยกแยะ ส่วนประกอบ คิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก ซึ่งมี 5 ชั้น ได้แก่ ชั้นนำ (สร้างศรัทธา) ชั้นสอน (ศึกษาข้อมูล) ชั้นฝึกทักษะการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ชั้นเสนอผลอภิปราย ชั้นสรุปและประเมินผล

การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT หมายถึง การจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับการทำงานของสมอง ซึ่งมี 8 ชั้น ได้แก่

- ชั้นที่ 1 การสร้างประสบการณ์ (R)
- ชั้นที่ 2 การสะท้อนประสบการณ์ (L)
- ชั้นที่ 3 การบูรณาการสิ่งที่ได้จากการสังเกตเป็นความคิดรวบยอด (R)
- ชั้นที่ 4 พัฒนามโนคติ (L)
- ชั้นที่ 5 ปฏิบัติตามมโนคติ (L)
- ชั้นที่ 6 ปรับแต่ง (R)
- ชั้นที่ 7 วิเคราะห์คุณค่าและนำไปใช้ (L)
- ชั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (R)

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โยนิโสมนสิการ และ การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์

2. นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข คิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาได้
3. นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับปัญหาต่าง ๆ ของตนเองและสังคมได้
4. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน โดยนำการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการกับการ

จัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT

5. นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและเหตุการณ์ในชุมชน สิ่งแวดล้อมรอบตัวเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา